

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Tadeusz Żyznowski

w sprawie z powództwa B. S.

przeciwko Bankowi P.(...) S.A. w W.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 8 listopada 2005 r., kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 października 2004 r., sygn. akt VI ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Powód B. S. wystąpił przeciwko Bankowi P.(...) S.A. w W. z powództwem o zobowiązanie do zawarcia z nim umowy sprzedaży bliżej określonego lokalu mieszkalnego w oparciu o art. 6 pkt4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 24 ze zm.).

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 20 października 2004 r. powództwo oddalił, zaś Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 20 października 2004 r. oddalił apelację powoda. U podłoża rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego legło założenie, że powództwo jest oparte na art. 189 k.p.c. oraz pogląd o nieposiadaniu przez powoda interesu prawnego w jego wytoczeniu ze względu na możliwość wytoczenia dalej idącego powództwa o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia oświadczenia woli oznaczonej treści.

Kasacja powoda, oparta na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c., zawiera zarzut naruszenia art. 378, 382 § 2, 224 i 223 § 1 k.p.c., art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także art. 189 k.p.c., i zmierza do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 24 ze zm.) przyznaje osobom uprawnionym, tzn. pracownikom i byłym pracownikom będących najemcami oraz osobom bliskim, pierwszeństwo w nabyciu lokalu mieszkalnego. Naruszenie tego pierwszeństwa pociąga za sobą nieważność dokonanej czynności.

W ocenie skarżącego suma działań prawnych podjętych przez pozwanego stanowi źródło jego roszczenia o sprzedaż zajmowanego lokalu mieszkalnego na zasadach preferencyjnych, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. Jednak z uwagi na to, że pozwany odmawia realizacji tego roszczenia skarżący wystąpił na drogę sądową z żądaniem zobowiązania pozwanego do zawarcia umowy „kupna” owego lokalu (m. in. k. (...)). Inaczej mówiąc, skarżący, wbrew założeniu Sądu Apelacyjnego, wniósł powództwo o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o treści odpowiadającej umowie sprzedaży zajmowanego lokalu na zasadach preferencyjnych określonych w art. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r., przyjmując za podstawę rozstrzygnięcia przepisy art. 64 k.c. i art. 1047 k.p.c. Tak też zresztą żądanie pozwu odczytał pozwany (np. k. (...)).

W doktrynie takie powództwo określa się jako powództwo o ukształtowanie, którego źródłem musi być odpowiedni przepis prawa. Źródłem powództwa wniesionego przez skarżącego są, w jego ocenie, przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r.

Powództwo o ukształtowanie różni się w stosunku do powództwa o ustalenie tym, że powód nie potrzebuje wykazywać swego interesu prawnego, jaki ma we wniesieniu

powództwa, wystarczy tu legitymacja powoda wynikająca z przepisów prawa materialnego, względnie także z przepisów prawa procesowego, gdy chodzi o powództwa zmierzające do ukształtowania nowej sytuacji procesowej.

Sąd Apelacyjny stosując w sprawie art. 189 k.p.c. uchybił zatem temu przepisowi.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.